

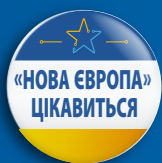
МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

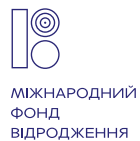
Центр «Нова Європа»
Київ

ДОРОГОЮ ВІД ПЕРШОГО ДО ДРУГОГО САМІТУ МИРУ.

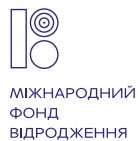
До яких ризиків слід бути готовими?

КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

Рубрика підготовлена за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Матеріал відображає позицію експертів і не обов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».

ДОРОГОЮ ВІД ПЕРШОГО ДО ДРУГОГО САМІТУ МИРУ.

До яких ризиків слід бути готовими?

КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

Центр «Нова Європа», 2024

Україна планує провести другий Саміт миру до кінця року (за іншою інформацією — на початку наступного). Наразі ані про місце проведення важливої зустрічі, ані про самих учасників нічого не відомо — головною загадкою залишається участь Росії. Якщо Україна, її партнери вважають, що Москва має бути представленою на цьому саміті, то в самій Росії дають однозначні сигнали: до зустрічі на умовах Києва не долучаться (додаткова вимога — виведення українських військ із Курської області). Центр «Нова Європа» у партнерстві з ТСН.ua вирішив довідатися в закордонних експертів: до яких ризиків слід бути готовими українцям на шляху від першого до другого Саміту миру? Пропонуємо вашій увазі новий випуск традиційної рубрики «Нова Європа цікавиться».

Деякі ключові думки експертних відповідей:

- До початку 2025 року Росія все ще може бути не зацікавлена у справжніх переговорах.
- Міжнародна спільнота буде тиснути на Україну зайняти ще більш гнучку позицію щодо переговорів, аби переконати Росію взяти участь в Саміті.
- З'являться альтернативні плани миру як штучні замітники української Формули миру.
- Росія спробує посилити свої переговорні позиції як військовим, так і дипломатичним шляхом.
- Головна небезпека для України — «наступ миром» (*peace offensive*). Москва схилить думку світової спільноти до того, що саме Україна стоїть на заваді мирному врегулюванню конфлікту.
- Важливо припинити бойові дії, але не ціною поступок України — відмови від суверенітету щодо власних територій чи відмови від майбутнього членства в ЄС і НАТО.
- Україна має показати, що Курська операція є лише першим кроком на шляху до повернення своєї території та суверенітету.

ДЖЕЙМС ДЖЕЙ КАРАФАНО,

старший радник Президента та стипендіат Фонду
Е.В. Річардсона, The Heritage Foundation (США)¹

Думаю, ми усі погодимось, пріоритетом номер один є вільна та незалежна Україна та кінець страждань українців, які ніколи не бажали війни. Припинення бойових дій, що зупинить вбивства невинних, є важливою ціллю, і в найближчій перспективі немає значення, якою буде рамка для досягнення цієї мети — чи буде це де-факто припинення вогню, чи більш формальна домовленість. Ключовим для майбутнього України є те, що країна не може відмовитися від суверенітету щодо будь-якої території, окупованої чи ні, так само як і має бути виключена ідея відмови від прагнень щодо членства в ЄС або НАТО — це є довгостроковою запорукою безпеки та процвітання як частини цілісної, вільної, успішної та мирної Європи. У найближчій перспективі важливим є подальший розвиток українських сил стримування та військових спроможностей для захисту українців, а також задля відбудови економіки та відновлення від руйнувань, спричинених війною. Ці два завдання є істотними для майбутнього України та Європи. На мою думку, українська відбудова може стати важливим завданням для Ініціативи трьох морів.

¹ Частина експертів надали коментарі до початку операції ЗСУ в Курській області, що почалася 6-го серпня 2024 року.

Доктор **КРИСТІ РАЙК**,

заступниця директора, керівниця програми зовнішньої політики, Міжнародний Центр Оборони та Безпеки (Естонія)

По-перше, до початку 2025 року Росія все ще може бути не зацікавлена у справжніх переговорах. Це тісно пов'язано з іншим ризиком, а саме, що Захід досі боїться поразки РФ. Для початку змістовних переговорів необхідно, аби Росія перестала вірити, що зможе досягти своїх цілей, продовжуючи агресію. Поки що Кремль очікує, що західні країни рано чи пізно виснажаться або відволічуться від допомоги Україні й наполягатимуть на укладенні мирної угоди на вигідних для РФ умовах. Непевність щодо американської допомоги після президентських виборів у листопаді дає Путіну надію, хоча ніхто не знає насправді, чи наступний президент США принесе позитивні зміни для Росії.

Саміти миру дають можливість Україні утримувати свій мирний план в центрі уваги міжнародної спільноти й цим підкреслює важливість російсько-української війни для глобального порядку. Дуже важко піддавати сумніву цілі України, які ґрунтуються на міжнародному праві. Чи можливо їх досягти, на жаль, залежить від жорстокої реальності на полі бою. Приголомшлива атака України на російську територію може покращити переговорні позиції. Цей удар вже має важливий психологічний ефект на всіх — українців, західних партнерів, росіян та на ті країни, які зайняли вичікувальну позицію. Поразка Росії більше не виглядає неможливою, як це здавалося багатьом оглядачам кілька тижнів тому.

П'ЄР АРОШ,

Доцент кафедри європейської та міжнародної політики,
Католицький університет Лілля (Франція)

Наступний Саміт миру буде ризикованішим, ніж перший, частково внаслідок близькості до президентських виборів у США, частково через можливу участь у ньому Росії.

Головною небезпекою для України може стати те, що за часів Холодної війни називали «наступ миром» (*peace offensive*). За цим сценарієм Москва буде формулювати пропозиції таким чином, аби створити видимість доброї волі та схилити думку світової спільноти до того, що саме Україна стоїть на заваді мирному врегулюванню конфлікту.

В цьому контексті вторгнення в Курську область Збройними силами України має не тільки військове, але й політичне значення, адже це заважає Росії показувати себе прихильницею рішення, що відображає «реалії на землі». Допоки українські солдати окупувають російську землю, Росія змушена або виразно підтримувати продовження війни, або пропонувати поступки в обмін на втрачені території.

Другий ризик для України полягає в тому, що може скластися враження відсутності суттєвих тем для обговорення, а мета саміту — лише продемонструвати широку міжнародну підтримку цілей, що може відштовхнути деякі нейтральні країни від участі в ньому. Тому важливо, аби Україна виклала чіткі пропозиції. Якщо ЗСУ здатні утримати контроль над частиною російської території, дебати щодо практичних аспектів можливого обміну окупованими територіями під міжнародним наглядом можуть бути цікавими.

ДАНІЕЛЬ ШЕЛІГОВСЬКИЙ,

керівник Програми Східної Європи, Польський інститут міжнародних справ (Польща)

У другій половині року Україна має підготуватися до трьох ключових ризиків на шляху до миру.

По-перше, міжнародна спільнота буде тиснути на Україну зайняти ще більш гнучку позицію щодо переговорів, аби переконати Росію взяти участь в Саміті. Україна продемонструвала конструктивне бачення, запропонувавши свій план миру та ретельно будуючи міжнародну коаліцію навколо нього. Але Київ повинен бути готовим, що не усі партнери поділятимуть цю позицію та надалі віддаватимуть перевагу участі Росії, навіть лише заради самого факту участі.

По-друге, з'являться альтернативні плани миру як штучні замітники української Формули миру. Зокрема, Китай може сформувавати конкурентний мирний план й знайти міжнародну підтримку для нього, особливо в країнах Глобального Півдня. Навіть якщо цей план не всюди відповідатиме російським інтересам, він неминуче передбачатиме болісні для України компроміси, до яких українське суспільство не готове.

По-третє, Росія спробує посилити свої переговорні позиції як військовим, так і дипломатичним шляхом. Незалежно від наступу на російську територію, Україні варто очікувати ескалації ситуації на фронті з боку Росії та продовження просування ідеї припинення вогню як передумови для переговорів, розраховуючи на фактичне закріплення російських територіальних здобутків.

МАРКО ДІ ЛІДДО,

Директор, Centro Studi Internazionali (Італія)

Напередодні другого Саміту миру Україна постане перед декількома ризиками. По-перше, Київ має спробувати нейтралізувати загальне враження, що майбутнє конфлікту залежить від результатів виборів у США. Звісно, не можна недооцінювати, що відданість Заходу (включаючи Європу) у підтримці України залежала від локомотиву США. Якби цей локомотив зупинився чи сповільнився, то Європа могла би втратити силу Атлантичного драйву та переглянути свої зобов'язання. Другий ризик — поляризація між Заходом та рештою світу. Насправді велика частина світу поза Європою інтерпретує війну в Україні як глобальний конфлікт між старим, привілейованим Заходом та «новим світом», що розвивається й бажає змінити політичні правила й міжнародний баланс. Тому Київ має повернути увагу міжнародної спільноти до регіональної природи конфлікту, а не до його глобальних відголосків. Третій ризик (наразі, схоже, зменшується) полягає в тому, що партнери і союзники Кремля стануть переконані, що Україна не зможе виграти війну, а тому в довготривалій перспективі почнуть наполягати на територіальному компромісі. У цьому сенсі вторгнення під Курськом додало оптимізму Збройним силам України, але наразі воно не набуло характеристик «геймченджера». Україна має показати, що Курська операція є лише першим кроком на шляху до повернення своєї території та суверенітету.

ПРО ЦЕНТР «НОВА ЄВРОПА»

Центр «Нова Європа» (ЦНЄ) заснований у 2017 році як незалежний аналітичний центр. Попри новий бренд, він базується на досвіді команди, яка разом працює з 2009 року (раніше в рамках Інституту світової політики). Аналітики Центру «Нова Європа» стали впізнаваними, адже запропонували якісний аналітичний продукт із питань зовнішньої політики України та безпеки в регіоні, поєднавши його з активними та ефективними зусиллями з адвокатування.

Бачення Центру «Нова Європа» максимально наближене до бачення майбутнього Української держави більшістю громадян: Україна повинна бути інтегрованою в Євросоюз і НАТО. Під інтеграцією ми вбачаємо не стільки формалізоване членство, скільки запозичення найкращих стандартів і практик для фактичної належності України до євроатлантичного ціннісного простору.

Докладніше про Центр «Нова Європа»: www.neweurope.org.ua

Центр «Нова Європа»
Київ

- <http://neweurope.org.ua/>
- info@neweurope.org.ua
- <https://www.facebook.com/NECUkraine/>
- https://twitter.com/NEC_Ukraine